

Ontwerp van decreet tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de versterking van deontologie en integriteit in lokale en provinciale besturen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005

Art. 2. In artikel 8, §4, van het Provinciedecreet van 9 december 2005, gewijzigd bij de decreten van 30 april 2009 en 29 juni 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de zinsnede "wordt beschouwd," en de woorden "ontslag genomen" de zinsnede "als hij afgezet of geschorst is," ingevoegd;

2° in het derde lid wordt tussen de woorden "wordt beschouwd" en de zinsnede "of die tijdelijk afwezig is," de zinsnede ", die geschorst is" ingevoegd, wordt tussen de woorden "zolang hij verhinderd" en de woorden "of tijdelijk afwezig is" de zinsnede ", geschorst" ingevoegd, worden tussen de woorden "akte van de verhindering" en de woorden "en van de beëindiging" de woorden "of de schorsing" ingevoegd en worden tussen de woorden "periode van verhindering" en de zinsnede ". Als het niet gaat" de woorden "of schorsing" ingevoegd.

Art. 3. Artikel 41 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 41. §1. De provincieraad neemt een deontologische code aan en richt een deontologische commissie op.

De deontologische code regelt minstens de deontologische rechten en plichten van de provincieraadsleden, alsook de samenstelling, de werking en de bevoegdheid van de deontologische commissie.

§2. De deontologische commissie bestaat minstens uit één vertegenwoordiger per fractie in de provincieraad. De leden van de deontologische commissie kunnen ook niet-raadsleden zijn.

De deontologische code regelt de aanduiding van de voorzitter van de deontologische commissie en voorziet ten minste in een vervangingsregeling voor de voorzitter in geval van diens afwezigheid of als deze bij een welbepaalde aangelegenheid betrokken partij is als vermeld in artikel 27.

De leden van de deontologische commissie houden zich aan het beroepsgeheim. Een schending daarvan kan strafrechtelijk vervolgd worden conform artikel 458 van het Strafwetboek.

§3. De deontologische commissie heeft minstens volgende taken:

- 1° minstens twee keer per bestuursperiode de deontologische code evalueren;
- 2° reflecteren over mogelijke integriteitsrisico's die kunnen voortvloeien uit de nevenfuncties van provincieraadsleden;
- 3° klachten behandelen over inbreuken op deontologische regels en integriteitsschendingen door provincieraadsleden overeenkomstig paragraaf 4;
- 4° klachten behandelen die de toezichthoudende overheid bezorgt aan de deontologische commissie conform artikel 248, §1, derde lid.

De deontologische code regelt de verdere procedures voor de uitvoering van deze taken.

Voor de taken, vermeld in het eerste lid, 1° en 2°, treedt de deontologische commissie op als een adviserend orgaan. De deontologische commissie brengt haar adviezen uit bij consensus. Als de deontologische commissie geen consensus bereikt, bevat het advies van de deontologische commissie het meerderheids- en minderheidsstandpunt.

Voor de taken, vermeld in het eerste lid, 3° en 4°, doet de deontologische commissie een uitspraak over de voorgelegde klacht.

§4. Eenieder kan klacht indienen over inbreuken op deontologische regels en integriteitsschendingen door provincieraadsleden.

Een klacht is ontvankelijk als ze aan al de volgende voorwaarden voldoet:

- 1° ze is schriftelijk ingediend;
- 2° ze vermeldt de voornaam of voornamen, de achternaam en het adres van de klager;

- 3° ze vermeldt de naam van de mandataris die de vermoedelijke onregelmatigheid heeft gepleegd;
- 4° ze bevat concrete, nauwkeurig omschreven en pertinente overwegingen of feiten die rechtstreeks betrekking hebben op de beweerde deontologische inbreuk of integriteitsschending;
- 5° ze is niet kennelijk ongegrond.

De voorzitter van de deontologische commissie onderzoekt of een klacht voldoet aan de ontvankelijkheidsvereisten, vermeld in het tweede lid. De deontologische code kan bepalen dat de voorzitter dat doet in samenspraak met een of meer andere personen.

De deontologische code kan, in afwijking van het derde lid, bepalen dat een onafhankelijk orgaan van experts de ontvankelijkheidscontrole uitvoert. Als personeelsleden deel uitmaken van dat orgaan, maken ze nooit de meerderheid ervan uit. Mandatarissen kunnen geen lid zijn van dat orgaan.

Een ontvankelijke klacht wordt door de voorzitter van de commissie geagendeerd op de deontologische commissie.

De deontologische commissie doet een uitspraak over de klacht. De uitspraak wordt bezorgd aan de klachtindiener en het raadslid in kwestie en wordt ter kennisgeving bezorgd aan de provincieraad.

§5. De deontologische commissie is met betrekking tot de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 4, tweede lid, de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7) van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

De verwerking, vermeld in het eerste lid is gebaseerd op artikel 6, eerste lid, e) van verordening (EU) 2016/679, en heeft de volgende doelstellingen:

- 1° het waarborgen van de integriteit en deontologische werking van de provinciale mandatarissen;
- 2° het behandelen van klachten over deontologische inbreuken en integriteitsschendingen door provinciale mandatarissen.

De toegang tot de gegevens, vermeld in paragraaf 4, tweede lid, is beperkt tot:

- 1° de leden van de deontologische commissie;
- 2° de betrokken partijen op basis van de regeling in de deontologische code als vermeld in paragraaf 1, eerste lid;
- 3° personeelsleden die de deontologische commissie ondersteunen;
- 4° indien van toepassing de leden van het onafhankelijk orgaan, vermeld in paragraaf 4, vierde lid.

De gegevens, vermeld in paragraaf 4, tweede lid, kunnen minstens worden meegedeeld aan de toezichthoudende overheid, de tuchtoverheid als vermeld in artikel 69, Audit Vlaanderen en de parketten van de hoven en rechtbanken in het kader van hun uitoefening van een bij wet of decreet vastgelegde plicht of opdracht van algemeen belang. Als de gegevens worden meegedeeld, wordt het doeleinde van de mededeling als verenigbaar beschouwd met het doeleinde van de oorspronkelijke verwerking.”.

Art. 4. Aan artikel 56 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 30 april 2009, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De gedeputeerden vallen onder de bevoegdheid van de deontologische commissie van de provincieraad.”.

Art. 5. In artikel 69 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 30 april 2009 en 29 juni 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt de zin “De Vlaamse Regering kan een gedeputeerde schorsen of afzetten wegens kennelijk wangedrag of grove nalatigheid.” vervangen door de zin “De Vlaamse Regering kan de voorzitter van de provincieraad of een gedeputeerde schorsen of afzetten wegens kennelijk wangedrag, grove nalatigheid of een ernstige deontologische inbreuk.”;

2° in het tweede lid worden tussen het woord “afgezette” en het woord “gedeputeerde” de woorden “voorzitter van de provincieraad of” ingevoegd en worden tussen de woorden “functie van” en het woord “gedeputeerde” de woorden “voorzitter van de provincieraad of” ingevoegd.

Art. 6. In artikel 191, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 30 april 2009 en 6 juli 2018, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid, worden klachten over inbreuken op deontologische regels en integriteitsschendingen als vermeld in artikel 41, §3, eerste lid, 3°, bezorgd aan de voorzitter van de deontologische commissie. Die klachten worden behandeld volgens de procedure, vermeld in artikel 41, §4.”.

Art. 7. Aan artikel 229 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 30 april 2009, 29 juni 2012 en 6 juli 2018, wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. De raad van bestuur heeft dezelfde deontologische code als die welke is aangenomen voor de provincieraad. De raad van bestuur kan echter zelf een deontologische code aannemen die minstens de deontologische code, zoals aangenomen door de provincieraad, omvat.

De leden van de raad van bestuur vallen onder de bevoegdheid van de deontologische commissie van de provincieraad.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 mei 2024, wordt het opschrift van titel VIII vervangen door wat volgt:

“TITEL VIII Bestuurlijk toezicht, audit en remediëringstraject”.

Art. 9. Aan artikel 248, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 6 juli 2018, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Als de toezichthoudende overheid een klacht behandelt waarin een mogelijke overtreding van een deontologische regel of een integriteitsschending is opgeworpen, kan de toezichthoudende overheid na afhandeling van de klacht de

deontologische commissie gelasten om de klacht in behandeling te nemen. De toezichthoudende overheid bezorgt die klacht aan de voorzitter van de deontologische commissie. De deontologische commissie doet uitspraak over de klacht.”.

Art. 10. Aan titel VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 november 2022, wordt een hoofdstuk III toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK III. Remediëringstraject”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 mei 2024, wordt aan hoofdstuk III, toegevoegd bij artikel 10, een artikel 258ter toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 258ter. Naar aanleiding van een forensisch auditrapport, als vermeld in artikel 255, tweede lid, over een provincie of een autonoom provinciebedrijf begeleidt de Vlaamse Regering de provincie of het autonoom provinciebedrijf bij de uitvoering van een remediëringstraject. Met het oog op het versterken van de globale integriteitsaanpak verleent de Vlaamse Regering in het kader van het remediëringstraject ondersteuning op maat van de provincie of het autonoom provinciebedrijf.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Art. 12. Artikel 39 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, gewijzigd bij het decreet van 3 februari 2023, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 39. §1. De gemeenteraad neemt een deontologische code aan en richt een deontologische commissie op.

De deontologische code regelt minstens de deontologische rechten en plichten van de gemeenteraadsleden, alsook de samenstelling, de werking en de bevoegdheid van de deontologische commissie.

§2. De deontologische commissie bestaat minstens uit één vertegenwoordiger per fractie in de gemeenteraad. De leden van de deontologische commissie kunnen ook niet-raadsleden zijn.

De deontologische code regelt de aanduiding van de voorzitter van de deontologische commissie en voorziet ten minste in een vervangingsregeling voor de voorzitter in geval van diens afwezigheid of als deze bij een welbepaalde aangelegenheid betrokken partij is als vermeld in artikel 27.

De leden van de deontologische commissie houden zich aan het beroepsgeheim. Een schending daarvan kan strafrechtelijk vervolgd worden conform artikel 458 van het Strafwetboek.

§3. De deontologische commissie heeft minstens volgende taken:

- 1° minstens twee keer per bestuursperiode de deontologische code evalueren;
- 2° reflecteren over mogelijke integriteitsrisico's die kunnen voortvloeien uit de nevenfuncties van gemeenteraadsleden;
- 3° klachten behandelen over inbreuken op deontologische regels en integriteitsschendingen door gemeenteraadsleden overeenkomstig paragraaf 4;
- 4° klachten behandelen die de toezichthoudende overheid bezorgt aan de deontologische commissie conform artikel 332, §1, vierde lid.

De deontologische code regelt de verdere procedures voor de uitvoering van deze taken.

Voor de taken, vermeld in het eerste lid, 1° en 2°, treedt de deontologische commissie op als een adviserend orgaan. De deontologische commissie brengt haar adviezen uit bij consensus. Als de deontologische commissie geen consensus bereikt, bevat het advies van de deontologische commissie het meerderheids- en minderheidsstandpunt.

Voor de taken, vermeld in het eerste lid, 3° en 4°, doet de deontologische commissie een uitspraak over de voorgelegde klacht.

§4. Eenieder kan klacht indienen over inbreuken op deontologische regels en integriteitsschendingen door gemeenteraadsleden.

Een klacht is ontvankelijk als ze aan al de volgende voorwaarden voldoet:

- 1° ze is schriftelijk ingediend;
- 2° ze vermeldt de voornaam of voornamen, de achternaam en het adres van de klager;
- 3° ze vermeldt de naam van de mandataris die de vermoedelijke onregelmatigheid heeft gepleegd;
- 4° ze bevat concrete, nauwkeurig omschreven en pertinente overwegingen of feiten die rechtstreeks betrekking hebben op de beweerde deontologische inbreuk of integriteitsschending;
- 5° ze is niet kennelijk ongegrond.

De voorzitter van de deontologische commissie onderzoekt of een klacht voldoet aan de ontvankelijkheidsvereisten, vermeld in het tweede lid. De deontologische code kan bepalen dat de voorzitter dat doet in samenspraak met een of meer andere personen.

De deontologische code kan, in afwijking van het derde lid, bepalen dat een onafhankelijk orgaan van experts het ontvankelijkheidsonderzoek uitvoert. Als personeelsleden deel uitmaken van dat orgaan, maken ze nooit de meerderheid ervan uit. Mandatarissen kunnen geen lid zijn van dat orgaan.

Een ontvankelijke klacht wordt door de voorzitter van de commissie geagendeerd op de deontologische commissie.

De deontologische commissie doet een uitspraak over de klacht. De uitspraak wordt bezorgd aan de klachtindiener en het raadslid in kwestie en wordt ter kennisgeving bezorgd aan de gemeenteraad.

§5. De deontologische commissie is met betrekking tot de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 4, tweede lid, de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7) van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

De verwerking, vermeld in het eerste lid is gebaseerd op artikel 6, eerste lid, e) van verordening (EU) 2016/679, en heeft de volgende doelstellingen:

- 1° het waarborgen van de integriteit en deontologische werking van de provinciale mandatarissen;
- 2° het behandelen van klachten over deontologische inbreuken en integriteitsschendingen door provinciale mandatarissen.

De toegang tot de gegevens, vermeld in paragraaf 4, tweede lid, is beperkt tot:

- 1° de leden van de deontologische commissie;
- 2° de betrokken partijen op basis van de regeling in de deontologische code als vermeld in paragraaf 1, eerste lid;
- 3° personeelsleden die de deontologische commissie ondersteunen;
- 4° indien van toepassing de leden van het onafhankelijk orgaan, vermeld in paragraaf 4, vierde lid.

De gegevens, vermeld in paragraaf 4, tweede lid, kunnen minstens worden meegedeeld aan de toezichthoudende overheid, de tuchtoverheid vermeld in artikel 156, Audit Vlaanderen en de parketten van de hoven en rechtbanken in het kader van hun uitoefening van een bij wet of decreet vastgelegde plicht of opdracht van algemeen belang. Als de gegevens worden meegedeeld, wordt het doeleinde van de mededeling als verenigbaar beschouwd met het doeleinde van de oorspronkelijke verwerking.”.

Art. 13. Aan artikel 55 van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“De leden van het college van burgemeester en schepenen vallen onder de bevoegdheid van de deontologische commissie van de gemeenteraad.”.

Art. 14. In artikel 83, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zinsnede “de raad voor maatschappelijk welzijn” en “ wordt vervangen door de zinsnede “de raad voor maatschappelijk welzijn”;;

2° de zinsnede “en “artikel 39” wordt gelezen als “artikel 39 samen gelezen met artikel 74”” wordt toegevoegd.

Art. 15. Aan artikel 112 van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst vallen onder de bevoegdheid van de deontologische commissie van de raad voor maatschappelijk welzijn.”.

Art. 16. Aan artikel 131 van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“De leden van het districtscollege vallen onder de bevoegdheid van de deontologische commissie van de gemeenteraad.”.

Art. 17. In artikel 156 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 25 mei 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de zinsnede “de gemeenteraad,” en de woorden “de voorzitter van het vast bureau” de zinsnede “de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn,” ingevoegd;

2° in het eerste lid worden de woorden “kennelijk wangedrag of grove nalatigheid” vervangen door de zinsnede “kennelijk wangedrag, grove nalatigheid of een ernstige deontologische inbreuk”;

3° in het derde lid wordt tussen de zinsnede “de gemeenteraad,” en de woorden “voorzitter van het vast bureau” telkens de zinsnede “voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn,” ingevoegd.

Art. 18. Aan artikel 235 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2023, wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. De raad van bestuur heeft dezelfde deontologische code als die welke is aangenomen voor de gemeenteraad. De raad van bestuur kan echter zelf een deontologische code aannemen die minstens de deontologische code, zoals aangenomen door de gemeenteraad, omvat.

De leden van de raad van bestuur vallen onder de bevoegdheid van de deontologische commissie van de gemeenteraad.”.

Art. 19. In artikel 303, §1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid, worden klachten over inbreuken op deontologische regels en integriteitsschendingen als vermeld in artikel 39, §3, eerste lid, 3°, bezorgd aan de voorzitter van de deontologische commissie. Die klachten worden behandeld volgens de procedure, vermeld in artikel 39, §4.”.

Art. 20. Aan artikel 332, §1, van hetzelfde decreet wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Als de toezichthoudende overheid een klacht behandelt waarin een mogelijke overtreding van een deontologische regel of een integriteitsschending is opgeworpen, kan de toezichthoudende overheid na afhandeling van de klacht de deontologische commissie gelasten om de klacht in behandeling te nemen. De

toezichhoudende overheid bezorgt die klacht aan de voorzitter van de deontologische commissie. De deontologische commissie doet uitspraak over de klacht.”.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtredingsbepaling

Art. 21. Dit decreet treedt in werking op de tiende dag na de datum van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de bepalingen waarvan de datum van inwerkingtreding in het tweede lid bepaald wordt.

De volgende artikelen van dit decreet treden in werking op de eerste dag van de vierde maand die volgt op de maand van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad:

- 1° artikel 3;
- 2° artikel 4;
- 3° artikel 6;
- 4° artikel 7;
- 5° artikel 9;
- 6° artikel 12 met betrekking tot het gewijzigde artikel 39, §3, eerste lid, punt 3° en §4;
- 7° artikel 19.

Brussel, 3 april 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij,

Hilde CREVITS